

om Staten gik en lille Smule forud for de private Kirkeiere. Det er i mange Sogne virkelig af stor Betydning for Sundheden, at saadanne Lighuse kunne blive opførte. Jeg vil ikke sige, at der bør opføres Lighuse i ethvert Sogn, det er aldeles unødvendigt, men i det bebyggede Sogne, hvor der er mange smaa Husmandsfamilier, er det ganske vist af stor Betydning for Sundheden, om saadanne Lighuse kunne blive opførte. Om Staten, uden at være forpligtet dertil, gik forud og viste de private Kirkeiere Vej, synes jeg vilde være meget heldigt. Der er ingen Grund til at være saa streng i dette Forhold, saameget mere som Udgiften i og for sig er saa ubetydelig for Staten. Var det en privat Kirkeier, kunde det maasse for ham være en betydelig Udgift, men for Staten er den ubetydelig; men jeg trøster mig med, at Udvalget ikke er saa strengt, som det lader; thi Udvalget har de foregaaende Aar anbefalet Bevillingen af adskillige Lighuse og har endog iaar anbefalet et. — Nedsættelsen paa Forslaget under Nr. 75 kan jeg finde mig i. — Jeg taffer det ærede Udvalg, fordi det har tiltraadt Vædringsforslagene under Nr. 77, 78 og 79 til Sorø Akademi. Om Latin- og Realkolens har jeg talt. Jeg har Intet at indvende imod Vædringsforslagene under Nr. 82 og 83. Jeg kommer dernæst til Spørgsmaalet om nye Adjunkter. Her kan jeg ikke være enig med det ærede Flertal i, at dette har nogen Sammenhæng med Lønningsloven. Det har beständig været Tilfældet, at man har gennem Finantslovbevilling ansat nye Adjunkter. Der gives ikke noget fastslaaet Antal Adjunkter. Naar det har vist sig, at Discipelantallet er steget i Skolerne, har Administrationen foreslaaet og ogsaa lidt og ofte faaet bevilget af Thinget de fornødne Midler for at ansætte faste Adjunkter. Forskjellen mellem den faste Ansættelse og Lønningen af Timelærere er i alt Fald i Dieblisset ikke stor. Man maa ikke tro, at der spares disse 3—4,000 Kroner. Der spares næsten Intet af dem derved; men naturligvis, der spares Pensionsret for de vedkommende Lærere, som ikke faaer fast Ansættelse. Jeg kan ikke se rettere, end at det for Skolernes Skyld er nødvendigt at gjøre, hvad man kan for at skaffe dem de nødvendige faste Lærerkrefter. Man maa dog lægge Mærke til og huske paa, at mange af Skolerne ligge omkring i Smaabyerne, i hvilke det ikke er muligt i Længden at holde dygtige unge Mænd blot som Timelærere. Det er umuligt. Naar man ikke kan give dem en rimelig Udsigt til, efter at de først have tjent nogle Aar som Timelærere, at faaer fast Ansættelse, faar man slet ikke Folk, der dur Noget, og jeg antager dog, at det ærede Thing er enig med mig i, at det, det væsentligst kommer an paa, er ikke den ubetydelige Udgift, men at skaffe Skolerne saa gode Lærerkrefter, som i det Hele taget de nuværende Lønningsforhold tillade det. Jeg kan sige, at jeg

vil fortsætte mine Forsøg paa at faaer disse 3 Adjunktgager bevilgede. Det er Uret, man gjør mod Skolerne ved vedblivende at tvinge dem til kun at holde Timelærere. — Jeg kommer nu til Vædringsforslagene til § 26, og der er jeg meget taknemmelig for, at man har villet bevilge en Forhøielse af 3,000 Kr. til Undersøgelsen af Mindesmærker fra Fortiden og disses Fredning og ligeledes for Bevillingerne til Aalborg Kunstmuseum og til Istandsættelsen af Erik Menveds og Dronning Ingeborgs Monument. — Hvad den Nedsættelse angaar, som Udvalget har foreslaaet i den forlangte Sum til Nedsættelsen af en Kommission, for at ordne de kirkelige Forhold i en Del Sogne i Hammerum m. fl. Herreder, da kan jeg gaa ind paa den. Jeg vil endog saa indrømme, at de forlangte 10,000 Kr. vare lidt vel rundelig anslaaede. Jeg skal faaer Kommissionen nedsat og denne Sag gennemført med de 5,000 Kr.

Winther: Der er et Par enkelte Punkter, med Hensyn til hvilke jeg har indtaget en særlig Stilling, og om hvilken jeg vil tillade mig at sige et Par Ord. Det første er Vædringsforslaget under Nr. 47, som angaar Stiftsmedlerne. Det har glædet mig at høre den høit ærede Minister saa bestemt udtale, hvad vi kunne vente, hvis man ikke gaar ind paa hans Forslag om at forhøie denne Konto med de 5,000 Kr. Der er blevet bebrejdet en tidligere Minister, at han var gaaet til at borttage til Fordel for almindelige kirkelige Diemed Dele af Lønninger for særdeles høit lønede Embeder. Da vi nu vide, at Modstanden mod en geistlig Lønningslov ikke blot kommer fra Regjeringens Side, men ogsaa fra Landsthingets, som vi ikke have noget Middel til at paavirke — paa Regjeringen kan man dog sommetider indvirke noget — forekommer det mig, at det er en stor Feil af dem, som mene, at det er urigtigt, at nogle Præster skulle sættes paa Sulteføde, medens Andre skulle bugne i Overdaadighed, at de ikke ville give denne Bevilling, da Følgen deraf vil blive den, at vi, idetmindste saalænge vi have denne høitærede Minister, faaer en Standsning i denne Inddragelse af en Del af de for høie Lønninger til de geistlige Embedsmænd, til Præsterne. Jeg har ikke kunnet gaa med til at foreslaa, at vi skulle negte de 5,000 Kr., og jeg vil opfordre dem, der ikke ere Yndere af, at en Del af Præsterne skulle have disse overdrevede Lønninger, medens andre skulle have mindre end billigt er, til ikke at stemme for denne Nedsættelse. Jeg har i sin Tid været en Tilhænger af, at vi ikke skulle gaa ind paa at tage imod en geistlig Lønningslov, saalænge man ikke kunde faaer de opsparede Midler gjorte til en særlig Fond; men jeg tiltraar, at efter den Erfaring, vi nu i en Række Aar have gjort, er jeg kommen til det Resultat, at det havde været